

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Ab lo present número donem per folletí de la plana número 5 á la 12 inclosiva, de la comedia catalana en 2 actes,

LAS CAUSAS PODEROSAS

Ab motiu de un embarch

Anem á fer algunas consideracions á propòsit de l'acte que 'ls empleats de l'Estat han executat embargant á l'Orfeó català, á qual associació se havia format expedient per negarse á 'l pago de quantitats en concepte de contribució industrial.

No mirarem la qüestió en la part relacionada ab la Hisenda pública. Per tractar-la baix aquest punt hauríem de buscar datos que no tenim ni 'ns fan falta per nostre objecte d'avuy. Desde luego lamentem lo que ha succehit y desitjem que l'Orfeó surti victoriós de aquet litigi. La intenció que 'ns guía es un'altra. Desitjem considerar l'acte en son aspecte artístich, en la importancia que revesteix donada la persecució de que actualment és víctima 'l catalanisme, y atenent á la irreflexió de 'ls catalanistas de l'Orfeó català. Reconeixent com s'ha de reconèixer la influencia exercida per la mentada associació musical en la cultura de 'l jovent que acut á las classes establertas, salta á la vista que 'ls orfeonistas han de portar carinyo gran á aqueixa societat dirigida per 'l mestre Millet. Suposar lo contrari seria ofendre'ls, fèrlosli una injusticia.

Y aquí ve nostra primera consideració. Los orfeonistas y la Junta Directiva sabían lo de l'embarch y van acudir á 'l local social á l'hora en que s'hi van presentar l'agent executiu y 'ls seus acompanyans. Fetas certas indicacions per evitar lo embarch, feta una visita infructuosa á 'l Delegat de

Hisenda, y fetas varias protestas per l'advocat senyor Abadal, van sèr embargats tots los premis y valiosos objectes d'art que segons *La Veu de Catalunya* són joyas venerandas que l'Orfeó s'ha guanyat en son patriòtich pelegrinatje per ciutats y pobles de Catalunya y de fora.

Que ho són diu *La Veu de Catalunya*: ¡Haurían de serho! —exclamem nosaltres;—mes no ho són prou per l'Orfeó, y 'l fet ho proba.

Si 'l senyor Millet, si qualsevol senyor de la Junta, si qualsevol soci de l'Orfeó català s'hagués vist á casa seva amenassat d'embarch, ¿hauría donat com á primera materia embargable cap joya, que fòs recort de familia, ó imatge veneranda, ó emblema de gloria, ó afectuós tribut de algún fill, ó sisquera diploma de mérit y de honor? ¿hauría designat algú d'ells lo retrato de un pare aymant, las joyas de la esposa, un medalló estimat ó altrás prendas per l'estil? ¿entregaria un batalló, per exemple, la bandera que l'ha conduhit mil cops á la victoria? ¿no era natural no designar aquellas medallas, aquellas planxas artísticas, aquellas coronas, aquellas arpas, aquellas brancas de plata, aquella fals d'acer... y, sobre tot, la Senyera, á la que 'ls orfeonistas han de tenir verdadera veneració?

¿No hi ha mobles en lo local? ¿no hi havia diners en la Caixa? ¿no és lo diner lo primer que s'ha de embargar? ¿no estiman l'honor de l'Orfeó tots los que 'l constituheixen? ¿Cóm, donchs, la Junta no va pensar ni á ningú 's va ocórrer la idea de fer una suscripció prévia y designar metàlich, no com á pago, sino en calitat de cosa embargada?

Fentho així, ab un sacrifici petit s'haurían mostrar dignes d'admiració y haurían probat amor á l'art, á la associació y á Catalunya: en cambi, designant objectes que per ells han de sèr respectats y no ho han estat, deixan compèndrer que no 'ls tenen en gran estima, desde 'l punt que consenten

(no ho vulga Dèu!) que arribi 'l cas de véure'ls venuts com trastos vells de l' encant: los han tassat en un valor material; han fet véurer son amor á la butxaca: sembla que hajin volgut aprofitar aqueix contratemps com un medi de propaganda y de reclam per mōurer la opiniō y tenir algùn major ingrès en los concerts que l' Orfeo dōna en lo gran teatro de 'l Liceo, ¡Cupido á 'ls peus de 'l dèu Mercuri!

L' altra consideraciō 'ns la sujereix lo desitj de expressar nostra extranyesa per la conducta de la Delegaciō de Hisenda. La quantitat que 's reclama és la que 's diu correspōn desde l' any 1895 fins á primer de Janer passat. Pública és la excitaciō que regna per la qüestió catalanista: de tot se culpa, sense motiu, á 'l catalanisme. ¿No valia la pena de no afegir llenya á 'l foch per part de qui podia haver evitat aquesta flamarada? Lo fet 'ns sap greu mes també 'ns alegra, porque ha fet despertar á molts ensopits.

Consti, per' lo tant, que lamentem l' entrebanch de l' Orfeo, que censurem sa manera d' obrar designant per l' embarch lo que debía guardar *como oro en paño*, que així ha posat á la descuberta sas aficions industrials preferents á 'l vèr patriotisme, y 'ns dolem de 'l poch càlcul de 'ls que han disposat en aquest instant la diligencia; alabant l' acte de 'l Gobernador civil á 'l procurar que 's tornès la Senyera abandonada pe 'ls que debían serne fermes custodia com las vestols ho eran de 'l foch sagrat.

Lo senyor Sanz Escartín, ab sa conducta ha evitat un conflicte que podia portar fatals conseqüencias.

P. DE R.

Revista teatral

Liceo.—*Concerts de Quaresma.*—La Direcció segueix posant en lo primer número de 'l programa las composicions de Beethoven.

Avants era aquest lo lloch senyalat á 'ls principiants ó á 'ls compositors de menor quantia, ara 's guarda per las obras de 'l *desconegut y musicot* Beethoven. Aixís es que 's tocan sols per las butacas.

¡Alabat sia Dèu!

En un de 'ls concerts se tocá *Hénora*, lejenda bretona en dos parts y tres quadros, lletra de Paul Demeny y música de 'l mestre Nicolau.

Fèu 'l mateix efecte que quant s' estrená fará uns sis anys en aquest mateix teatro y per son mateix autor dirigida.

Aplausos ressonaren á 'l final tributats á la Srta. Marina (Hénora), á la Srta. Canizares (Corneille) y á 'l senyor Puigjaner (Efflamm) á 'l orquesta y á 'ls coros de 'l Orfeo Catalá que ja la cantá 'l día de l' estreno.

En l' últim se tocá 'l poema sinfōnich *Médora* de Lamote de Grignon, composició de reduhit vol y que demostra las bellissimas disposicions que adornan á 'l expofesor de 'l Conservatori de 'l Liceo.

Lo mes important, apart de la *Séptima sinfonia* de Beethoven, fou l' *Ofertori* de la Misa de Requiem, de Berlioz.

Es de lo mes gran que s' ha escrit per l' iglesia.

Lo *Credo* de la missa de 'l Papa Marcello, de Palestrina, patentisá la falta d' inspiraciō que tenen sas obras. Molt cap, molt contrapunt; poch cor, poca elevaciō concep-tiva.

L' *Aleluya* de 'l Oratori *El Mesias* de Hændel, resultá un poch deslluhit.

Totas las composicions foren aplaudidas estrepitosament.

No es estrany.

Los sócis de 'l Orfeo Catalá y sas familias en las nits de concert se donan cita á 'l Liceo.—A. DE LA F.

Elderado.—No 's parla d' altre cosa sino de 'l éxit que ha obtingut la sarsuela en un acte y tres quadros *La alegría de la huerta*, del Srs. García Alvarez y Paso y 'l mestre Chueca.

Lo trevall de 'ls Srs. Alvares y Paso es una sucesió d' escenas murcianas impregnadas d' ayre de la terra y tot aixó ab una torrentada de xistes de bona lley.

La música es inferior á la lletra.

Lo mes notable és lo coro de beatas de 'l tercer quadro.

Foren aplaudits la Sra. Campos y 'ls Srs. Gil, Duval, Nadal y altres.—F.

Granvía.—Dos notas han romput la monotonía de las revistas pasadas: lo debut de las Srtas. Fernandez Díaz y Monterde.

La primera feu sa presentació en la obra de Caballero *El duo de la africana*.

En *La marcha de Cádiz* interpretá á la perfecció 'l xamós paper de pata.

La segona debutant, la bella Monterde, la rival de la Otero, guanyá deseguida las simpatías de 'l públich per sas esculturals formas, per sa gracia y sos *andares*, deixant en lo públich una impressió d' aquellas que fan dir: ¡Olé, niña serranal!

Novedats.—*Come le foglie* de 'l reputat poeta Giacosa, és l' esclat potent d' una imaginació caldejada pe 'l sol de fina, atenta y minuciosa observació, guiada pe 'l embats de 'l art veritat de bona lley que fa sentir.

En ella no hi resultan sorpresas, efectes de relumbrón: no hi ha personatjes que no tinguin, en lo desarrollo de 'l argument son lloch dintre 'l qual viu y s' engrandeix y plent vol la tónica de son carácter; l' exteriorisació de sa manera de esser y de pensar; la negació en lo sentir; la noblesa en todas las manifestacions d' una vida honrada, proba y digna la sensibilitat mes superfina de 'ls filials sentiments; la repugnant figura de la infidelitat conjugal, silueta grossera que 's trasparenteja á la vista de la bondat que alena pura y sens mácula entremitj de la aciositat y la prostituciō; la resultancia infalible de un mal procedir que dona 'l cástich per tota la vida; en fi: en la obra de Giacosa *Come le foglie*, hi están encarnats d' una manera mestra ab tota sa bellesa 'ls uns y ab tota sa repugnancia 'ls altres, los sentiments nobles, honrats y generosos y 'ls vicis, las asquerocitats que anidan en lo fondo de l' actual societat.

L' esforços de 'l pare y la filla pera buscar en lo treball la rehabilitació de son estat de quiebra, forma contrast ab la indiferencia criminal de 'l fill y la madrastra que buscan en la deleterea atmósfera de 'l vici, l' olvit de sa espantosa y excepcional posició.

Notas gallardas, plenas de vida y que per tot indret res-pira bondat y 's fa simpátich és lo nebot Maxim, que á sa rusticitat en sa forma sóbria gens pulida, sense flors que l' abonin pero sensa carats que 'l punxin porta empalmada una conciencia clara, diáfana en qual fondo s' hi veu l' hombria de be.

Es lo millor qu' hem vist en lo teatro y lo que mes nos ha maravelat per sa riquesa estética.

En la execució, no hi ha un pero.

No volem citar noms, perquè 'ls tindriam de dir tots, comensant per la Mariani y acabant per la que fa de cambrera en l'acte primer, desde 'n Zampieri fins en Chiantani.

Aquet és nou, és jove y podem dir ha vingut á reforçar la companyia.

Se li espera brillant porvenir.—V.

Tivoli.—Es ara aquet teatro lo punt de reunió de lo millor de la societat de Barcelona.

Jugar con fuego, La marsellesa Madgyares y altres obtenent una perfecta execució.

Hem de fer menció apart de dugas obras qu'han tingut millor éxit. La primera de 'l Mtre. Chapí *La Tempestad*, ahont lo Sr Bérgees está super rebent aplausos las Sras. Naya y Roca en lo terceto de 'l tercer acte.

La segona, *Campanone*, resultá de bñten sent molt aplaudits la Sra. Naya y 'ls Srs. Bérgees, Bueso y Subirá, aquets dos últims especialment en lo duo cómic de 'l acte tercer.

S' está preparant lo *reprise* de la ópera espanyola de 'l mestre Bretón, *La Dolores*. —MATHEU.

Secció de 'l Birotécnic

Una revista literaria—qual director sembla qu'escorri 'l bulto perquè anuncia en sa capsalera, que de 'ls treballs que publica 'n són responsables los seus respectius autors,—vol fer brometa y se 'ns despenya esberlant-se la clepsa com un meló, ab un... digueume SOLT... que no té solta.

Las emprén contra 'l mèu company P. de R.

Com que aquét tè feyna y ara jo estich en vaga, prenci la ploma

y dich á 'l autor de la semblant broma:

—*Muy bien, hombra!* Vosté que tè trassas de xitxarell-lo vòl sèr lo Director de LO TEATRO CATALA y s'atraueix á dir que P. de R. plegui 'l ram perquè 'l seu besch ja és passat.

¡Ahl y que 's fassi retratar.

Vosté s'ha de fer retratar y ha de plegar lo ram, perquè no tè besch de cap manera y ningú 'l coneix.

Mentres que LO TEATRO CATALA y 'ls que hi escribim ja som majors d'edat.

Y sabem distingir entre un escriptar y un *escribidor*.

Y vosté en tant es de aquéts, que no ha trobat res que dir per' desfer las rahons exposadas en los articles de P. de R. que li han donat peu (á vosté) per embrutar una quartilla.

¡Ahont són las probas ab que rebut que 'ls bons catalans no volen deixar de sèr espanyols? ¿Cóm ho fa per desmentir las afirmacions de P. de R., referents á 'l abusuvent procedir de 'ls que sense dret volen dirijir lo catalanisme?

¿Cóm ho desment que cap diputat ha fet en las Corts la defensa de las Bases de Manresa á 'l sèr atacadas?

¿De quin medi 's val per' demostrar que, com afirma P. de R. en son article primer, adoleixen de un vici de nulitat?

¿Quins datos dona per' rebátar la certesa de que la Unió catalanista ve á dir «Catalunya soch jo»?

¿Qué ha trobat per' desmentirnos?

¡Ni una paraula.

Ni menos ho intenta.

Busqui (falsa, macol) busqui, *hombra*, busqui recursos per' desfer lo asseverat en los dos articles que li han alterat la bilis.

Miri si destruirá 'l motiu perquè som regionalistas y evolucionistas y adversaris de certs detalls de las Bases de Manresa.

Digui, si pót, que som de la cridoria.

Desfassi que 'l catalanisme va per mal camí seguint lo axalabrament d'alguns.

Probi de demostrar que la conducta d' aquéts no 'ns pot dūr, en lloch de la autonomia, un nús que 'ns endogali.

¡Fassi véurer que per tot Catalunya hi há alcaldes re-

gionalistas y negui ab vritat que sols n'hem tingut dos; en Font y 'l Dr. Robert!

¡Desmenteixi que 'l catalanisme sosté una batalla y que las batallas se guanyan de mica en mica y ab bona unió!

¡Desmenussi 'ls articles, home, y esmicoli sos arguments!

Barrini, Sr. Canons.

Mes no ho farà.

Se'n guardará com d'escaldarse.

S'entreté dient tonterias y desfigurant conceptes, com alló que desfigura á 'l parlar de las dos mares.

Jo sí que puch dirli: Sr. *escribidor* de *L'Atlántida*, tórñise 'n á 'l lit.

Y no 's fassi retratar, perquè acabo jo de ferli 'l seu retrato.

¡Ahl 's reserva 'l clixè, per' posarlo com á final en algun castell de fochs

LO POLVORISTA.

LO SEGURO DE VIDA Y 'LS LLEGATS

per medi de 'l socorro mutuo

IV

No tot ha de sèr picá en ferro fret; ni sempre ab la propaganda 's logra solsament lo que el negro del sermón. A copia de picar de vegadas lo ferro s'escalfa y 's doblega, com á copia de constancia s'obté ab la propaganda algun resultat demostratiu de que algú, fentne cás, treu alguna cosa mes que lo que 'l negre treya de sermons que no comprenia.

Ab los llegats per medi de 'l socorro mútuu ha succehit aixis. Va implantarlos una associació general benéfica fixantlos en 90 duros á favor de 'ls llegataris á quin nom los fan las personas insoritas, y si be en un principi ningú hi volia saber rés, per trobar impossible que pagant una pesseta hi hagi manera de que á 'ls tres mesos de entregada tan petita cuota se 'n pugan satisfer quatrecentas cinquanta com á llegat, los esforços de la propaganda y la lógica irrefutable de 'ls números van arribar á fer pensar á 'ls mes aixerits, á 'ls menos egoistas, á 'ls que duyan mes amor á sas familias, á 'ls que saben que la mort vè en l'hora mes impensada; y aixis van comensar á ferse inscripcions, va arribá 'l día de la defunció primera entre las personas inscrites, y van sèr pagats los noranta duros á l'espós de la difunta que no havia pagat sino una pesseta... y allavoras van entrar nous associats.

Vingué la segona defunció quant tots havian entregat un'altra pesseta, y també van sèr pagats noranta duros á un germá de 'l mort qu'era 'l llegatari designat. Y va donar cada hu de 'ls inscrites un'altra pesseta, ocoreguent després la mort de una associada y pagantse á 'l viudo noranta duros per la referida associació general benéfica, que és *La Unión defensora del Socorro mútuu*.

¿Cóm procedeix aqueixa associació? Senzillament: la persona que 'sent associada personalment ó per medi de algun montepio adherit á *La Unión* vól inscriure 's á la Secció de cás, de mort (qu'és la que proporciona aqueixos llegats), pága una pesseta d'entrada y una cuota de pesseta y vè obligada á pagar un'altra pesseta cada vegada que mori algun associat inscrit. De manera, que, adquirintse 'l dret de deixar llegats á 'l cap de tres mesos d'estar apuntat com realment s'adquireix, resulta que tothom, havent bestret duas pessetas, pót fer á sa familia un llegat suficient per' alleujerir en gran part la situació anguniosa en la casa de 'ls pobres quant hi ha uua defunció.

Ja 'ns sembla sentir una objecció dient que aquells que viscan molts anys anirán pagant pessetas y mes pessetas, y que no sabent fixo las que 's demanarán, aixó

pot sèr un sacrifici y un desembols contínuo. Es cert, pero també és cert que hi ha estadístiques y que hi ha pràctica, y la pràctica y las estadístiques ensenyan la infundat de aquella objecció. Per' demostrarho basta dir que en 32 mesos que en *La Unión defensora* funciona la secció expressada, 'ls inscrits que mes han pagat han satisfet cinch vegadas la pesseta y las estadístiques justifican que per terme mitj ó uns anys ab altres, s' haurán de pagar cinch cuotas per anyada.

Resumint, direm que partint de la base aquesta (que vé justificada per la experiència) seria precís que la persona inscrita visqués noranta anys per' que á sa mort tingués pagada una suma igual á l' import de l' llegat que *La Unión defensora* entrega. ¿Y és presumible que hi hagi cap persona que desde sa major edat visca encara 90 anys?

Mes suposem que sí, que algú 'ls viu: suposem mes, que aixó és mes fàcil: diguem que hi haurá associats inscrits pobres que morin de 70 anys en amunt. Los que 's trobin en aquest cas tenen una verdadera ganancia, perque *La Unión defensora* passa pensions vitalicias de 35 pessetas cada mès á 'ls associats pobres quant arriban á la edat de 70 anys si 'n fa vinticinch que hi perteneixen, ó si són fundadors de montepío inscrit ó de grupo de *La Unión*.

¿Y quant pagan per' sèr associats? Una pesseta l' any, ó una y mitja, ó tres, segons la edad que tingan á l' ingressarhi; advertint, que si 'n forman part per sèr de un montepío adherit, aquét satisfá trenta céntims de peseta cada any per cada individu de l' seu montepío respectiu y l' soci no paga res de la seva butxaca, tenint, no obstant y aixó, dret á la pensió mensual de set duros; qual pensió cobrará desde l' mes d' Abril un soci de la germandat «Mesías de Nasaret» que per haver estat previsor afavorirá per medi de *La Unión* á un de 'ls seus germans ab vuytanta quatre duros cada any.

Veji's donchs, quantas ventatjas poden obtenirse en quant á llegats y pensions, acudint á *La Unión defensora del Socorro mutuo*; veji's si val la pena de despertar y surtir de un ensopiment perjudicial; veji's, per fi, com recomanant lo que recomanem se fa un bé á la humanitat y 's realisa una obra bona.

Altres dia mentarem las ventatjas de l' seguro de vida.

U. C. B.

Reunions particulars

Institut obrer graciense.—Diumenje passat van representar *Tal farás tal trobarás* los alumnos de dibux. Lo senyor Devenat y la simpática senyoreta Baucells van sèr molt aplaudits en los papers de *Fidel y Maria*, agradant també 'ls senyors Baqué, Vergés y Costa en los altres de l' drama y devent fer laudatoria menció de l' nen Escolá que va estar superior.

Los deixebles de la classe de cant y piano van posar en escena *El gorro frigio*, lluhintse las senyoretas Puerto (germanas,) Baucells, Taruguet y Cortadella, com los senyors Vives, Hernández, Notario y altres. La direcció escénica estigué á cárrech de l' soci senyor Rabassa y la musical á l' de l' professor senyor Buadella.—A. P.

Saló de descans

Després de una malaltia llarga, ha mort en aquesta ciutat nostre amich D. Joseph Constans, conegut guardarropa que desde molts anys se dedicaba á prestar aquet important servey en nostres teatros. Era l' Sr. Constans un mestre fuster; havia construït l' antich teatro de l' Bon Retiro y l' de l' Pabelló que un dia hi hagué en lo

lloch ahont avuy hi ha l' Alhambra, en la Rambla de Catalunya.

Caràcter franch y jovial, génit emprendedor y bons sentiments, foren las qualitats de l' finat, qui gosaba generals simpatias. Tenia 66 anys y ha mort rebent los aussils de la Religió [D. E. P.]

—Han visitat nostra Redacció 'ls periódichs *La Ilustració Llevantina*, *Lo teatro catòlich* y *La Barretina*. Fa temps que no rebem *La Autonomia* de Reus.

¿Qu' ha plegat?

Imp. de Pujol y C.—Tallers, 45, Barcelona.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas
GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL.	Ptas. 15.000,000
RESERVAS.	» 9.800,634
Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898.	» 211.278,772'82
Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha.	» 14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE
Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYÑÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

LA GRESHAM

Compañía inglesa de seguros de vida
fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39

Toalla FRINÈ

Son ús hermojeja l' rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau l' poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías